

Відповіді

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

на зауваження викладені у проєкті звіту галузевої експертної ради за результатами акредитаційної експертизи освітньої програми 1863 «Економічна кібернетика», рівень вищої освіти Бакалавр, спеціальність 051 – «Економіка»

Ми вдячні експертам за ґрунтовні обговорення й відзначені сильні сторони освітньої програми. Рекомендації слугуватимуть покращенню реалізації ОП та її подальшому вдосконаленню у відповідності до цілей ОП й узгоджень зі стейкхолдерами. Водночас ми маємо загальне зауваження і певні заперечення/коментарі щодо окремих позицій звіту.

Критерій	Проєкт звіту ГЕР	Коментар Університету
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми. Підкритерій 1.1.	<p>Мета ОП недостатньою мірою корелює з її фокусом і назвою ОП, сформульована надто загально.</p> <p>Цільова аудиторія ОП і можливості працевлаштування випускників ОП визначені дуже широко і безвідносно до фокусу ОП. З наведеного не зрозуміло, які посади може займати, які функціональні обов'язки може виконувати випускник ОП.</p> <p>Унікальною особливістю програми є розширення її фокусу в напрямі орієнтації на випуск економістів, компетентність яких базується на ґрунтовній математичній підготовці, що відповідає світовим трендам розвитку предметного поля економіки на межі з математикою. Фокус програми підтримується переліком та змістом освітніх компонентів та забезпечує взірцевий рівень відповідності поточному і перспективному запиту ринку на фахівців з глибокою інтердисциплінарною підготовкою, що обумовлено зростанням складності і невизначеності економічних систем.</p>	<p>Якщо розглянути ОП «Економічна кібернетика» інших ЗВО, в т.ч. класичних університетів, то можна звернути увагу на те, що акцент в них більшою мірою робиться на загальній освіті економіко-математичного профілю з переважанням більш детального вивчення інформаційних систем і технологій. На ОП «Економічна кібернетика» у КНУТШ, на відміну від інших, акцент зроблений на поглибленому вивченні математичних дисциплін, що ставить випускника даної ОП в один ряд з випускниками факультету комп'ютерних наук і кібернетики (ОП «Прикладна математика», ОП «Системний аналіз») та механіко-математичного факультету. Це дозволяє готувати фахівців, які мають не лише прикладні навички застосування інформаційних технологій та побудови інформаційних систем в економіці, але й досконало володіють інструментарієм математичного моделювання та розв'язування складних економіко-математичних задач прикладного характеру. Водночас ґрунтовна економічна підготовка робить таких фахівців абсолютно унікальними. Якщо порівнювати їх з випускниками згаданих вище ОП, то випускників ОП «Економічна кібернетика» вирізняє глибоке знання предметної області (економіки). Разом з тим, унікальність підготовки бакалаврів за ОП «Економічна кібернетика» у КНУТШ забезпечує високопрофесійний склад викладачів, які належать до наукової школи економіко-математичного моделювання. Наукова школа веде свій початок від 1911 р., коли була написана наукова робота Є.Є. Слуцького «Теорія граничної корисності». Унікальність підготовки бакалаврів за ОП забезпечується саме з урахуванням</p>

Критерій	Проект звіту ГЕР	Коментар Університету
		<p>наукової складової при викладанні фахових дисциплін: результати наукових досліджень студентів у галузі економіко-математичного моделювання доповідаються на наукових конференціях та публікуються у фахових виданнях та виданнях, що входять до МНБД. Взірцевим є рівень відповідності програми лідерській місії колективу факультету і кафедри в національному середовищі підготовки економістів: кафедрою за десятки років напрацьовано унікальний комплекс наукових, методичних та дидактичних матеріалів для підготовки фахівців з економічної кібернетики, що використовуються як базові в університетах України.</p> <p>У формі самооцінювання зазначено, що на відміну від інших освітніх програм факультету основний акцент при навчанні робиться на ґрунтовній математичній та інформаційній підготовці, економіко-математичному моделюванні на базі сучасного програмного забезпечення, розвитку аналітичного та критичного мислення.</p> <p>Випускники ОПП здатні вирішувати прикладні бізнес-задачі з використанням економіко-математичного моделювання та сучасного програмного та інформаційно-комунікаційного забезпечення. На нашу думку, це підкреслює унікальність даної ОП та може слугувати взірцевою практикою. Набуття здобувачами додаткових спеціалізованих знань та навичок сприяє подальшому працевлаштуванню у компаніях, які потребують фахівців-економістів з поглибленою математичною та інформаційною підготовкою.</p> <p>Отже, унікальною особливістю програми є розширення її фокусу в напрямі орієнтації на випуск економістів, компетентність яких базується на ґрунтовній математичній підготовці, що відповідає світовим трендам розвитку предметного поля економіки на межі з математикою та ІТ (на відміну від подібних ОП інших українських ЗВО). Фокус програми підтримується переліком та змістом освітніх компонентів та забезпечує взірцевий рівень відповідності поточному і перспективному запиту ринку на фахівців з глибокою інтердисциплінарною підготовкою, що обумовлено зростанням складності і невизначеності економічних систем. Унікальною є також спроможність кафедри забезпечити підготовку заявленого типу</p>

Критерій	Проект звіту ГЕР	Коментар Університету
		фахівців, що забезпечується включеністю викладачів та студентів у міжнародний контекст сучасної економічної кібернетики на науковому та прикладному рівні та багаторічним функціонування провідної наукової школи з економічної кібернетики.
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми. Підкритерій 1.3.	Позитивно слід відзначити врахування при проектуванні ОП бачення та пропозиції Всеукраїнської громадської науково-методичної ради з економічної кібернетики, про що зазначається в ВСО. Доцільно навести документальні підтвердження заявленого.	У звіті ЕГ вказується, що на зустрічі з випускниками ОП підтверджений факт активної співпраці з кафедрою економічної кібернетики, що втілюється у розробку та реалізацію спільних проектів (проходження практики, участь у Днях кар'єри, гостьових лекцій і тренінгів тощо). Випускники ОП працевлаштовані з урахуванням набутих компетентностей (Якимчук Б.- Analytics Team Lead, Foodtech Team, FOZZY GROUP; Фаренюк Я. - Lead Data Scientist, RAZOM GROUP; Бутило Д. - Transfer Pricing Manager at KPMG Ukraine; Ярмоленко Ю. - Senior Data Scientist, SoftServe). Це є позитивною практикою і свідчить про підготовку фахівців за ОП, які користуються високим попитом на ринку праці саме у високотехнологічних компаніях. Таким чином, ОП займає нішу у підготовці унікальних фахівців, що, безперечно, може вважатись інноваційною практикою Взірцевий підхід до проектування ОП забезпечено шляхом аналізу особливостей попиту ринку на економістів з математичною підготовкою, який формується компаніями – лідерами глобального та національного бізнес-середовища через пряму співпрацю з їх керівниками та провідними фахівцями, що є випускниками, роботодавцями або партнерами кафедри по спільній дослідницькій, проектній, просвітницькій діяльності.
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми. Підкритерій 2.2.	У структурно-логічній схемі ОП (СЛС ОП) зазначено, що дисципліна «Економічна теорія» є пререквізитом для вивчення дисципліни «Основи «зеленої» економіки», водночас згідно навчального плану дисципліни вивчаються одночасно у першому семестрі. Слід усунути цю невідповідність. При побудові самої СЛС слід врахувати порядок вивчення дисциплін у часі (їх розподіл між семестрами), що дозволить в майбутньому уникнути зазначених вище невідповідностей.	Університет вважає що структурно-логічна схема не повинна містити чітких вказівок на семестри викладання – такий запис суттєво погіршить можливості планування освітнього процесу. Власне кажучи початковий план є актуальною реалізацією освітньої програми.

Критерій	Проект звіту ГЕР	Коментар Університету
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми. Підкритерій 2.4.	<p>Наразі вибір індивідуальної освітньої траєкторії передбачає вибір 1 з 2 кластерів, що визначають спеціалізацію, та додатково вибір ще 3 дисциплін із переліків по 3-4 дисципліни. Останні переважно не мають безпосередньої прив'язки до фокусу ОП чи пререквізитів їх опанування згідно СЛС ОП. Рекомендуємо в цій частині відмовитися від блочності і замінити їх єдиним широким переліком, що розширить свободу вибору здобувачів.</p>	
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою. Підкритерій 4.1\		<p>Взірцевим та інноваційним є набір методів навчання і викладання за ОП, що забезпечується прагненням викладачів поєднати підготовку економістів з вивченням математики та ІТ як основи компетентності конкурентоспроможного фахівця з економічної кібернетики:</p>
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою. Підкритерій 4.2.	<p>Позитивно слід відзначити практику конкретизації результатів навчання за дисциплінами у розділі 5 РПНД, де наведено методи навчання і оцінювання до кожного результату навчання, а самі результати сформульовані у категоріях НРК. Визначено оцінки досягнення відповідного результату у підсумковій оцінці з дисципліни. Також корисним для унаочнення внеску дисципліни у формування ПРН є розділ 6 РПНД, де наведено матрицю їх РН, що формуються в межах дисципліни, і ПРН.</p> <p>Водночас у РПНД не представлено деталізації окремих тем дисципліни, відсутні переліки завдань на аудиторну, самостійну роботу, зазначення форм контролю у розріз тем і конкретних завдань до них, переліки рекомендованих джерел до окремих тем тощо. Усе це має своїм наслідком недостатнє розуміння здобувачем тих завдань, що стоять перед ним в ході вивчення дисципліни, та може призводити до непорозумінь у освітньому процесі. За результатами проведеного у 2019 р. опитування здобувачів, що навчаються на економічному факультеті, виявилось, що майже половина респондентів (47,9%) стикалися з</p>	<p>Слід також зазначити, що РПНД має вдалу побудову і містить всі необхідні компоненти. На відміну від силабусів, така побудова РПНД дає більш повне уявлення про навчальну дисципліну, форми та методи оцінювання, а також структурні елементи дисципліни. наприклад, сайт проф. Ставицького А.В. (http://www.andriystav.cc.ua/Main.html).</p> <p><u>Також</u>, до кожної ОК підготовлені Навчально-методичні комплекси, який дуже детально розкриває змістовну наповненість вивчення дисципліни. викладені всі матеріали (методичного та наукового характеру), що в повній мірі дозволяють максимально широко підійти до комплексного висвітлення певної ПРО.</p> <p>Опитування, проведене у 2019 році серед здобувачів всього економічного факультету, не дозволяє конкретизувати показники якості ОП, що акредитується. Тому для удосконалення діяльності кафедра враховує результати опитування червня 2021 року ОП «Економічна кібернетика» https://bit.ly/3DVUMOL, які (серед іншого) свідчать про доступність та зрозумілість інформації про освітню програму.</p> <p>Підкреслимо взірцевий підхід до забезпечення максимально можливого рівня студентоцентрованості на основі ініційованих проектною групою</p>

Критерій	Проект звіту ГЕР	Коментар Університету
	<p>проблемами, пов'язаними із недостатньо розробленим навчально-методичним забезпеченням, 34,7% респондентів – з проблемами у визначенні тем, завдань та порядку виконання самостійної роботи, 26,2% - з проблемами оприлюднення порядку оцінювання. У матеріалах акредитаційної справи відсутні свідчення усунення цих проблем після їх виявлення у 2019 році.</p> <p>Крім того, в ЗВО немає єдиного агрегатора, де зберігаються електронні версії навчально-методичних матеріалів, що призводить до фрагментації доступу здобувачів до навчально-методичного забезпечення освітнього процесу.</p>	<p>та викладачами кафедри додаткових опитувань в межах освітніх компонентів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - взірцевою практикою прозорого опитування здобувачів освіти є висвітлення результатів за останні 5 років анонімного щорічного опитування щодо вивчення ОК на персональному сайті проф. Ставицького А.В. (http://www.andriystav.cc.ua/Main.html); - щорічні опитування проводять всі викладачі ОП щодо вражень від змістовної частини, підходів до проведення лекційних та практичних занять, прозорості критеріїв оцінювання; - гарантом ОП Ляшенко О.І. проводилось опитування здобувачів 4 курсу за результатами навчання на ОП у 2021 та 2022 рр. (результати опитування 2021 р. http://bit.ly/3Tm5EuV та 2022 р. http://bit.ly/3UsDgsm); - опитування лабораторією соціологічних досліджень (https://bit.ly/3DVUMOL - опитування щодо якості освітніх програм 06.2021); - всі опитування є незалежними. <p>Наводимо коректне посилання на результати опитування, яке проводилось гарантом у 2022 р. https://bit.ly/3UsDgsm , оскільки <u>п</u>осилання, наведене у зауваженні, стосується опитування за ОНП «Економічна кібернетика» (магістр) і не має стосунку до даної акредитаційної справи.</p> <p>Наразі вся навчально-методична інформація щодо ОК кожної програми зосереджена на сторінках програми і відповідної кафедри, що мінімізує плутанину при пошуку інформації. Формування рекомендованого ГЕР агрегатора можливе виключно у варіанті структурованої бази даних, оскільки через неминуче дублювання назв дисциплін в програмах різного спрямування просте оприлюднення загальним переліком спричинить виникнення чисельних непорозумінь в конфліктних ситуацій. Доцільність же формування такої бази даних наразі не є очевидною.</p>
Критерій 4. Навчання і		У звіті ЕГ зазначено, що цілі та фокус ОП відповідають місії та стратегії КНУТШ, а ЗВО має відповідні ресурси для їх досягнення.

Критерій	Проект звіту ГЕР	Коментар Університету
<p>викладання за освітньою програмою. Підкритерій 4.3.</p>		<p>КНУТШ повною мірою забезпечує студентоцентризований підхід, що надає можливість індивідуального підходу до кожного студента. Члени ЕГ дійшли висновку, що під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП враховані інтереси та пропозиції усіх груп заінтересованих сторін.</p> <p>В межах ОП створені усі умови для розвитку дослідницької компетентності студентів, проводиться системне стимулювання цієї діяльності, результатом чого є взірцевий рівень залученості студентів до наукового середовища сучасної економічної кібернетики</p> <ul style="list-style-type: none"> - здобувачі освіти активно беруть участь та отримують призові місця у Всеукраїнських конкурсах наукових студентських робіт (Козуб Марина, 1 місце, 2019-2020 н.р., Губська Марина – 2 місце, 2020-2021 н.р.). - кожного року проводиться наукова конференція студентів та аспірантів «Шевченківська весна», де здобувачі виступають з науковими доповідями. Так, наприклад, у 2021 р. в роботі конференції з науковими доповідями взяли участь такі студенти: Вінс В. (4 курс), Гела Д. (4 курс), Горбунова Є. (4 курс), Губська М. (4 курс), Гук Д. (4 курс), Купрійов А. (4 курс), Лем Т. (3 курс), Максимчук О. (4 курс), Омелянович Н. (4 курс), Пилипчук В. (4 курс), Руденко С. (4 курс), Смілик О. (4 курс), Шайкова О. (4 курс), Шевченко О. (3 курс). - з науковою доповіддю брала участь в роботі міжнародного форуму EFVM'21 Сачко В. (4 курс); - в роботі міжнародної конференції Current challenges in the era of pandemic, economic crises and migration processes (15-16 грудня 2021 р.) взяли участь Воронцова Д. (2 курс), Петренко К. (3 курс); - разом з викладачами кафедри студенти публікують наукові статті, в т.ч. у МНБД Scopus та WoS.
<p>Критерій 4. Навчання і викладання за</p>		<p>Оновлення змісту освіти забезпечується на взірцево високому рівні через залученість викладачів кафедри до виконання унікальних наукових проєктів міжнародного та національного рівня, зміст яких</p>

Критерій	Проект звіту ГЕР	Коментар Університету
<p>освітньою програмою. Підкритерій 4.4.</p>		<p>демонструє очікування ринку щодо компетентності фахівця з економічної кібернетики та характеризує зміст реальних задач випускників</p> <ul style="list-style-type: none"> - тривала робота професора Затонацької Т.Г. у відділі фінансово-економічного прогнозування ДННУ «Академія фінансового управління» при Міністерстві фінансів України забезпечує можливість використання в дисциплінах “Інформаційний бізнес”, “Аналіз фондових ринків та інвестиційних проєктів” даних для прогнозування доходів та видатків бюджету під впливом міграційних та макропроцесів, а також врахування новітніх підходів до формування фіскальної політики держави; - зміст дисципліни “Теорія економічних ризиків” оновлено за рахунок включення реальних кейсів українських та зарубіжних банків щодо моделювання ризиків, депозитних портфелів, портфелів цінних паперів у банківській сфері, що є результатом роботи професора Камінського А.Б. в статусі консультанта з кредитних ризиків Міжнародного бюро кредитних історій; - зміст індивідуальних та групових завдань, що пропонуються студентам в межах ОК “Вища математика для економістів” базується зокрема на матеріалах, що розробляються професором Ляшенко О.І. як провідним науковим співробітником Міжнародного науково-навчального центру інформаційних технологій та систем НАН України та МОН України; - кейси та прикладні задачі українського бізнесу, пов’язані з використанням цифрових інструментів, сучасного програмного забезпечення та програмування в SQL для вирішення бізнес-задач формують новітній та актуальний зміст дисциплін “Системи обробки економічної інформації”, що викладаються професором Ставицьким А.В., який веде діяльність як бізнес-консультант. <p>Результати своїх наукових робіт вони впроваджують у навчальний процес, стимулюючи до наукової діяльності здобувачів освіти.</p>

Критерій	Проект звіту ГЕР	Коментар Університету
		Поєднання освітньої та наукової діяльності з акцентом саме на провадження наукових досліджень разом зі здобувачами освіти, є інноваційною практикою.
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою. Підкритерій 4.5.	<p>Вдалою практикою інтернаціоналізації діяльності за ОП є участь кафедри економічної кібернетики у програмі SAP University Alliances, що розширює академічні можливості здобувачів, забезпечуючи їх доступ до освітнього контенту та програмних засробів відповідної платформи.</p> <p>Позитивно оцінюємо систематичне залучення викладачів іноземних ЗВО до проведення освітніх заходів за ОП, а також активну участь представників групи забезпечення та викладачів ОП у міжнародних заходах (д.е.н. доц. Ставицький А. В. – програма наукового стажування “Researchbased education” (Бат, Велика Британія, 28 листопада-5 грудня 2016 року; д.е.н. доц. Харламова Г. О. – проект “National Creative Entrepreneurship Development Center” within the Creative Spark program of the British Council (Wider Europe), 2019/2020pp.; Черноус Г. О. – наукове стажування на тему «Аналітика з SAP» в Університеті м. Потсдам, Німеччина, 2016 р.) і внесення змін за їх результатами до окремих ОК і ОП в цілому.</p>	<p>Як наслідок стажувань НПП, зазнали змін зміст та перелік тем таких навчальних дисциплін: «Інформаційні системи і технології в економіці», «Інформаційні технології моделювання економіки», «Дейтаманіг-інтелектуальний аналіз даних», «Економічна кібернетика», «Системи підтримки прийняття рішень», «Моделювання процесів прийняття рішень», «Вступ до університетських студій», «Системи обробки економічної інформації», «Методи комп’ютерного моделювання економічної інформації».</p>
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність. Підкритерій 5.1.	<p>У РПНД форми контролю та критерії оцінювання не деталізовано за темами і типами завдань..</p>	<p>У робочій програмі форми контролю пов’язуються не з темами а з результатами навчання, що більше відповідає компетентнісному підходу до побудови освітніх планів</p>
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання	<p>На ОП передбачено 2 форми атестації – кваліфікаційний іспит та захист ВКР, водночас навіть у своїй сукупності вони не дозволяють перевірити усю множину ПРН, передбачених ОП. Зокрема, досягнення здобувачами ПРН 2,</p>	<p>Як добре відомо членам ГЕР, перевірити усю множину ПРН двома формами контролю обмеженої тривалості неможливо. Тому таке завдання перед підсумковою атестацією і не ставиться – перевіряється рівень опанування ключових результатів навчання, при цьому серед</p>

Критерій	Проект звіту ГЕР	Коментар Університету
здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність. Підкритерій 5.2.	3, 6, 9-11, 17-18, 20-21, 23, 26 не перевіряються жодною з форм атестації.	них обирають ті, які є певним чином агрегатними по відношенню до інших
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність. Підкритерій 5.3.	Погоджуємося з позицією ЗВО щодо порівняної інноваційності для українського освітнього простору (застосування обмеженим колом українських ЗВО) використання прозорої внутрішньої системи автоматизації процесів освітньої діяльності. В КНУТШ – це система Triton, яка забезпечує прозорість і неупередженість в процедурах формування індивідуальної навчальної траєкторії, оцінювання студентів тощо.	
Критерій 6. Людські ресурси. Підкритерій 6.1.	ЕГ зазначає, що викладачі, які викладають на ОП «рідше як через 5 років, проходять курси підвищення кваліфікації терміном не менше 1 місяця», тоді як п.23 Постанови КМУ від 21 серпня 2019 р. №800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» визначено, що «обсяг підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої і післядипломної освіти протягом п'яти років не може бути меншим ніж шість кредитів ЄКТС». У передмові ОП зазначається, що керівник проектної групи – проф. Ляшенко О.І. востаннє проходила підвищення кваліфікації ц 2012 р. протягом 4 днів (30.01-03.02.2012). Дані щодо підвищення кваліфікації члена проектної групи Кравець Т.В. та викладачів Грищенко Т.В., Демиденко Л.М., Карпич А.Ю., Ткаченко Н.В., Шарманської В.М., Погорілого А.О., Онищенко А.М., Писанця К.К., Перепелиці Н.О., Олійник І.В., Діденко І.О., Максюті М.В., Сандиги Л.О., Нестеренко О.П., Мостепанюк А.В., Тронь А.Ю. в матеріалах акредитаційної справи відсутні. Інформація щодо періоду та	<p>Стосовно коментаря ГЕР відносно актуальних даних про підвищення кваліфікації викладачів зазначимо, що гарантом було надано ЕГ комплекс документів, що підтверджують необхідні обсяги та терміни підвищення кваліфікації усіх НПП, що забезпечують викладання за програмою (https://bit.ly/3TF11fX).</p> <p>Сильний кадровий склад проектної групи та викладачів є головною перевагою ОП, зміст якої підтверджується такими ознаками взірцевості та інноваційності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - протягом майже ста років зберігаються унікальні академічні традиції підготовки фахівців з економічної кібернетики, витоки якої закладено школою М. Слущького, що відповідає високим стандартам класичного університету та забезпечує наукове й методичне наслідування ідеї випереджальної підготовки конкурентоспроможних фахівців з унікальними компетентностями

Критерій	Проект звіту ГЕР	Коментар Університету
	<p>обсягу стажування Герасименко О.О., Маслово А.О. і Тадеєва Ю.П. свідчить про невиконання ними вимог Постанови КМУ від 21 серпня 2019 р. №800.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - взірцевий рівень якості освітньої діяльності за ОП забезпечується високим рівнем академічного та фахового досвіду гаранта ОП Ляшенко О.І., яка є носієм цінностей наукової школи, в межах якої пройшла шлях від студентки до професора, завідувача кафедри. Гарант має актуальний досвід як за профілем ОП, так і за сучасними підходами забезпечення якості вищої освіти, що підтверджується такими даними що підвищення кваліфікації: «Роль гарантів освітніх програм у забезпеченні якості вищої освіти» (березень 2021, 1 кредит ЄКТС), KNU Teach Week (березень 2021, 1 кредит ЄКТС), KNU Educators' Week by Genesis (липень-серпень 2022, 30 годин), тренінг «Експерт з акредитації освітніх програм» (жовтень 2019), Operations Research: Optimization algorithms (квітень 2021), Building a Data Science Team (квітень2020), A Crash Course in Data Science (березень 2020); - всі профільні викладачі мають сучасний професійний досвід за профілем своїх дисциплін: є запрошеними лекторами в університетах зарубіжних країн (наприклад, Ставицький А.В. на постійній основі викладає у Вільнюському університеті (Литва), Затонацька Т.Г. на програмі MBA в інституті Міжнародного бізнесу та дипломатії (Франція))
<p>Критерій 6. Людські ресурси. Підкритерій 6.3.</p>	<p>Позитивно слід оцінити запровадження постійно діючого кейс-клубу за участі роботодавців, випускників та студентів, де розглядатимуться реальні кейси з метою підготовки студентів до практичної діяльності.</p>	
<p>Критерій 6. Людські ресурси. Підкритерій 6.4.</p>		<p>У ФСО вказується, що викладачі ОП одночасно є фахівцями-практиками, які займаються практичною та науковою діяльністю:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проф. Затонацька Т.Г., до 2020 р. завідувач відділу фінансово-економічного прогнозування ДННУ «Академія фінансового управління» при Міністерстві фінансів України;

Критерій	Проект звіту ГЕР	Коментар Університету
		<p>- проф. Камінський А.Б., консультант з кредитних ризиків Міжнародного бюро кредитних історій;</p> <p>- проф. Ляшенко О.І. – провідний науковий співробітник Міжнародного науково-навчального центру інформаційних технологій та систем НАН України та МОН України;</p> <p>- проф. Ставицький А.В. – бізнес-консультант. Крім того, зі звіту ЕГ можна зробити висновок, що викладачі кафедри задіяні до наукової та експертної діяльності, так, проф. Ставицький А.В. є експертом експертом з реформування вищої освіти в рамках Болонського процесу (Erasmus office & HERE team), редактором журналу Економіка (Vilnius University), викладає у Вільнюському університеті (Литва) та Единбурзькій бізнес-школі. Широке залучення викладачів як до викладацької, так і до наукової та експертної діяльності, сприяє підвищенню якості вищої освіти та застосуванню у навчальному процесі найсучасніших наробок як наукової думки, так і практичної діяльності. Все це можна вважати інноваційною практикою.</p> <p>Взірцевим є рівень залучення партнерів-роботодавців до організації освітнього процесу за ОП. Варто також зазначити, що кафедра економічної кібернетики активно співпрацює з Національним банком України, Міністерством фінансів України, Інститутом економіки та прогнозування НАН України, зокрема, при розробці макропрогнозів економіки України. Таким чином, участь НПП у спільних проектах державних інституцій демонструє лідерські позиції університету та взаємодію НПП на інституціональному рівні при формуванні маркерів у сфері економічної політики держави.</p>
<p>Критерій 6. Людські ресурси. Підкритерій 6.6.</p>	<p>Позитивно слід відзначити проведення в КНУ щорічних конкурсів «Кращий викладач року» як способу стимулювання викладацької майстерності НПП.</p>	<p>Зразкові практики з розвитку педагогічної майстерності:</p> <p>- система тренінгів розвитку викладацької майстерності КНУТШ у партнерстві з міжнародними організаціями та роботодавцями: «Train the Trainers» British Council Creative Spark Project / NCCE Ukr; «Роль гарантів освітніх програм у розбудові внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти»; «Інноваційні підходи до організації</p>

Критерій	Проект звіту ГЕР	Коментар Університету
		дистанційного навчання», «Як розробити онлайн-заняття та втримати увагу студентів», «Uni-biz bridge 6 та 7», KNU Teach Week.
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси. Підкритерій 7.1.	Взірцевою є практика створення в ЗВО експериментального простору Дія.Бізнес. Повсюдним є застосування мультимедійних засобів забезпечення освітнього процесу. Для забезпечення онлайн навчання для викладачів організовано корпоративний доступ до Zoom та Kahoot.	
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси. Підкритерій 7.4.	Інноваційним підходом є співпраця кафедри та факультету зі спеціалізованою соціологічною лабораторією UNIDOS, що сприяє ефективному виявленню інтересів та потреб здобувачів, а також їх інформаційній та консультативній підтримці.	
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості. Підкритерій 8.1.	Погоджуємося із зауваженням ЕГ щодо недостатньої унормованості процесу врахування недоліків ОП. Як наслідок до ОП не було внесено змін після введення в дію постанови КМУ №519 від 25.06.2020, якою змінювалися рівні НРК. В ОП досі зазначено, що програма реалізується на 7 рівні НРК, що не відповідає дійсності.	Зміни до опису ОП були внесені у березні 2020 р., тому і не було враховано постанову КМУ №519 від 25.06.2020, якою змінювалися рівні НРК.
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості. Підкритерій 8.2.	У ВСО ЗВО вказує, що «кафедра проводить щорічний моніторинг вражень студентів від програми», водночас належні підтвердження цієї тези, регулярності проведення таких опитувань та їх репрезентативності у матеріалах акредитаційної справи відсутні. ЕГ регулярність опитування констатується на підставі аналізу результатів загальнофакультетського опитування 2019 року, питання якого не стосуються якості змісту окремих ОП, а спрямовані на з'ясування задоволеністю освітнім процесом в цілому, та результатів опитування 2021 року серед здобувачів ОП, яке проводилося після затвердження поточної версії ОП, що очевидно не дало змоги врахувати	Взірцевою практикою прозорого опитування здобувачів освіти є висвітлення результатів за останні 5 років анонімного щорічного опитування щодо вивчення ОК на персональному сайті проф. Ставицького А.В. (http://www.andriystav.cc.ua/Main.html) Щорічні опитування проводять всі викладачі ОП щодо вражень від змістовної частини, підходів до проведення лекційних та практичних занять, прозорості критеріїв оцінювання. Гарантом ОП Ляшенко О.І. проводилось опитування здобувачів 4 курсу за результатами навчання на ОП у 2021 та 2022 рр. (результати опитування 2021 р. http://bit.ly/3Tm5EuV та 2022 р. http://bit.ly/3UsDgsm). У 2021 р. проводилось опитування лабораторією соціологічних досліджень

Критерій	Проект звіту ГЕР	Коментар Університету
	<p>їх результати в ході перегляду ОП, незважаючи на невисокі показники задоволеності здобувачів змістом ОП (0,35 в діапазоні від -3 до +3) https://drive.google.com/file/d/1jDObQXtUdxMgD17i6l--6KlMYcgHkIQX/view. Крім того аналіз витягу з протоколу засідання кафедри економічної кібернетики №2 від 17.09.2021 вказує на недостатню репрезентативність вибірки такого дослідження. З тексту витягу випливає, що у опитуванні взяли участь 17 із 32 студентів 4 курсу. Всього за даними ВСО на ОП наразі навчається 158 осіб. Щоправда, в матеріалах акредитаційної справи є ще один звіт за результатами опитування здобувачів у 2021 році https://drive.google.com/file/d/1oTtwDVjnhMJ5aQQKCuMZn vRq7B-_Wle0/view, з якого випливає, що участь у опитуванні взяли 26 респондентів з двох курсів. Втім аналіз цих результатів є неможливим, через некоректність представлення у ньому даних – відсутні формулювання питань, які ставилися здобувачам, відсутня легенда шкали оцінювання, відсутня навіть – назва показника, який наводиться як результат опитування. Усе це, як і сам факт наявності двох відмінних (таких, що суперечать один одному) звітів за результатами одного і того самого опитування, свідчить про наявність системних проблем у залученні здобувачів до періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості. Відповіді здобувачів на питання щодо їх участі в обговоренні змін до ОП та врахування їх відгуків при перегляді ОП характеризуються одними з найнижчих середніх оцінок – -0,3 та -0,18 відповідно в діапазоні від -3 до +3.</p>	<p>(https://bit.ly/3DVUMOL - опитування щодо якості освітніх програм 06.2021). Ці опитування проводились незалежно. Коректне посилання на результати опитування, яке проводилось гарантом у 2022 р. https://bit.ly/3UsDgsm Посилання, наведене у зауваженні, стосується опитування за ОНП «Економічна кібернетика» (магістр) і не має стосунку до даної акредитаційної справи. Додамо, що опитування щодо якості освітньої програми в Університеті здійснюється на випускному курсі, оскільки студенти які не опанували ще більшості ОК курсу не можуть дати характеристику програмі в цілому. Як свідчить практика опитування студентів щодо якості програми європейськими університетами частка студентів які беруть участь в опитуваннях рідко перевищує 30%, найчастіше це 20-25%.</p>
<p>Критерій 9. Прозорість та публічність. Підкритерій 9.2.</p>	<p>Взірцевою практикою є забезпечення повноти публічності та прозорості у процесі громадського обговорення проекту освітньої програми, зокрема оприлюднення змісту та суб'єктів надання зауважень і пропозицій, а також реакції</p>	<p>Інноваційним досвідом є проведення спільних із НПП, роботодавцями, здобувачами освіти та випускниками конференцій та круглих столів.</p>

Критерій	Проект звіту ГЕР	Коментар Університету
	ВСЗЯ ОП на рекомендації зацікавлених сторін. Це створює сприятливі умови для підтримки довіри стейкхолдерів до ОП та їх мотивації щодо надання зауважень та пропозицій для поліпшення якості підготовки фахівців.	